

Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA SZCZECIN
z dnia ..... 2016 r.

**w sprawie przyjęcia "Programu wspierania rodziny Gminy Miasta Szczecin na lata
2017-2019"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r., poz. 446) i art. 92 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2016 r., poz. 814) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 r., poz. 575), **Rada Miasta Szczecin uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się „Program wspierania rodziny Gminy Miasta Szczecin na lata 2017 - 2019”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Szczecin.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Miasta Szczecin

z dnia.....2016 r.

Program wspierania rodziny Gminy Miasta Szczecin na lata 2017-2019

Wprowadzenie

Niniejszy Program wspierania rodziny Gminy Miasta Szczecin na lata 2017-2019 został opracowany jeszcze w okresie obowiązywania dotychczasowego Programu wspierania rodziny Gminy Miasto Szczecin na lata 2014-2016, przyjętego uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XLVI/1356/14 z dnia 3 listopada 2014 r.

Obowiązek opracowania 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny wynika z zobowiązania prawnego w zakresie zadań własnych gminy, określonych w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przedmiotowy Program ma w założeniu stanowić kontynuację działań przewidzianych w dotychczas obowiązującym programie, ponieważ kluczowe okoliczności rzutujące na przyjęte wówczas cele i założenia pozostają w znacznej mierze aktualne. Zaliczyć do nich należy z pewnością wysoki w województwie zachodniopomorskim poziom dysfunkcji rodzinnych, objawiający się wysokim wskaźnikiem rozwodów, wysokim wskaźnikiem osób samotnie wychowujących dzieci oraz wysokim wskaźnikiem urodzeń pozamałżeńskich. Wysoki jest także wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej, w tym rodzin z dziećmi. Wprawdzie zauważalna jest tu tendencja spadkowa liczby świadczeniobiorców, szczególnie uprawnionych do świadczeń pieniężnych, ale liczba zgłaszanych przypadków przemocy w rodzinie, odsetek rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością opiekuńczo-wychowawczą lub niską zaradnością życiową i ubiegająca się z tego tytułu o wsparcie i pomoc jest ciągle wysoka. Szczególnie istotnym jest utrzymujący się wysoki odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Generuje to zarówno wysokie koszty pieczy zastępczej i angażuje znaczne zasoby organizacyjne oraz kadrowe na utrzymanie i wspieranie różnorodnych form takiej opieki. Przede wszystkim skutkuje zapotrzebowaniem na długotrwałe i niełatwe w realizacji formy wsparcia i naprawy tych sytuacji.

Większa dostępność do zatrudnienia i wyższy dochód osiągnięty z podjętej pracy, także dla osób o niższych kwalifikacjach i doświadczeniu zawodowym sprzyja utrzymaniu sytuacji przezwycięzonego kryzysu.

Jednocześnie zauważalną jest tendencja do otwartego dostrzegania i wdrażania kolejnych rozwiązań polityki prorodzinnej zarówno tej, która sprzyjać ma dietności, jak nastawionej na wsparcie istniejących rodzin wielodzietnych. Zarówno przez podjęte już instrumenty wsparcia materialnego, jak i poprzez postulowane i projektowane rozwiązania w zakresie polityki podatkowej i prawa pracy.

Istotnym zmianom ulegają zatem warunki w jakich realizowany będzie Program wspierania rodziny Gminy Miasta Szczecin na lata 2017- 2019.

W roku 2016 przyjęta została uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XVI/384/16 z dnia 23 lutego 2016 r. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 -2020. W Strategii obszar wspierania dziecka i rodziny został uznany za

jeden z 4 kluczowych obszarów polityki gminy miasta Szczecin, a 3-letnie programy wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej za kluczowe komponenty realizacji Strategii.

W 2016 roku rozpoczęła się realizacja Programu 500+, czyli bezpośredniej pomocy materialnej dla rodzin z dziećmi, finansowanego w całości ze środków budżetu Państwa. W tym roku wprowadzono również rozwiązania płatnych urlopów macierzyńskich dla osób dotąd nie objętych takim instrumentem i nie posiadających takich uprawnień z tytułu umowy o pracę.

Zmiany nastąpiły także w samej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, polegające na wykluczeniu ubóstwa, jako przyczyny umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej i zastosowania tego środka ograniczenia władzy rodzicielskiej w sytuacji, w której wyczerpane zostały inne możliwości rozwiązania problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie.

W działaniach gminy miasta Szczecin, w ramach lokalnego programu Szczecin Przyjazny Rodzinie, pojawiły się i rozwinęły nowe instrumenty wsparcia rodziny z dziećmi o charakterze zarówno finansowym jak i programowym. Jest to m.in. Bon Opiekuńczy, który jest świadczeniem pieniężnym przyznawanym rodzinom w celu zapewnienia dzieciom w wieku od 13 do 36 miesiąca życia optymalnej, wybranej przez rodziców opieki poprzez:

- dofinansowanie legalnego zatrudnienia niani,
- dopłatę do pobytu dziecka w żłobku niepublicznym, klubie dziecięcym lub u opiekuna dziennego.

Kolejną inicjatywą gminy miasta Szczecin jest Program „Dom Dużej Rodziny”, który zakłada pomoc rodzinom, w skład których wchodzi co najmniej troje dzieci. Warunki udziału rodziny w programie w ramach "Domu Dużej Rodziny" otrzymują rodziny, w których przynajmniej jedna z osób posiada stałe źródło dochodu, niezależne od systemu pomocy i świadczeń. W rodzinach będących beneficjentami pomocy nie może występować problem uzależnienia lub inny temu podobny. Dochód rodziny powinien kwalifikować ją do wynajmu mieszkania z zasobów komunalnych lub zasobów Towarzystw Budownictwa Społecznego, będących w dyspozycji Miasta. W przypadku konieczności dokonania w wynajmowanym przez dużą rodzinę mieszkaniu prac związanych z wykonaniem w obrębie mieszkania łazienki z w.c. lub zmiany jego systemu ogrzewania, czynsz najmu nie ulegnie podwyższeniu w związku z poprawą standardu technicznego i funkcjonalnego mieszkania.

Dostępne stały się środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, a podjęte przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie starania o ich uzyskanie w trybie konkursowym przyniosły powodzenie w postaci dofinansowania na realizację programu aktywizacji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym pn. "Aktywna Integracja w Szczecinie". Działaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie zostaną objęte osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym z tytułu ubóstwa, niepełnosprawności, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub przebywania w pieczy zastępczej. Uzyskane dofinansowanie pozwala na rozwinięcie większej skali i wzbogacenie działań prowadzonych na rzecz rodzin z dziećmi ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Sprawozdania z kolejnych lat obowiązywania Programu wspierania rodziny Gminy Miasto Szczecin na lata 2014-2016 przedstawiane były corocznie Radzie Miasta Szczecin. Sprawozdanie z realizacji działań w ramach Programu w roku 2016 sporządzone zostanie i przedstawione w terminie do 31 marca 2017 r.

Program utrzymuje dotychczasowe cele generalne i operacyjne, ale rozszerza katalog działań, w oparciu o nowe możliwości. W niektórych działaniach zostały doprecyzowane wskaźniki ich realizacji, co jest wynikiem krytycznej analizy dotychczasowych materiałów sprawozdawczych.

Program jest zgodny ze Strategią rozwoju Szczecina 2025 przyjętą uchwałą nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2011 r.

I. Adresaci Programu

Uwzględniając zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozeznane potrzeby, za głównych adresatów Programu uznaje się:

1. Rodziny z dziećmi zagrożone wykluczeniem społecznym i niskim poziomem zaspokajania potrzeb, a tym samym narażone na doświadczanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Rodziny, których trwałość i zdolność do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest zagrożona na skutek doświadczanych trudności, których nie są w stanie same przezwyciężyć.

3. Rodziny, w których na skutek głębokich dysfunkcji doszło do ograniczenia władzy rodzicielskiej, a nierzadko do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, czyli de facto nastąpiła już dezintegracja rodziny.

Szczególnym adresatem Programu są **dzieci i młodzież** z wyżej wymienionych rodzin, dla których przewidywane działania mają w części charakter kompensacyjny, przynajmniej okresowo, dla zminimalizowania konsekwencji zaburzeń w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców.

Adresatem Programu są także pośrednio podmioty zobowiązane do realizacji całego szeregu działań na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Program nie jest adresowany jedynie do tych rodzin z dziećmi, które obecnie są objęte instrumentami pomocy społecznej. Zadania wspierające i profilaktyczne na rzecz rodzin są w nim ujęte także po to, by liczba rodzin z dziećmi w obszarze pomocy społecznej nie rosła, a korzystanie z instrumentów wspierających nie było kojarzone ze stereotypowym i często nieprawdziwym wizerunkiem klienta pomocy społecznej.

Adresatem Programu docelowo są mieszkańcy Szczecina, bowiem zakładana poprawa kondycji szczecińskich rodzin, zahamowanie niekorzystnych tendencji i skali problemu, jakim jest niewłaściwe wykonywanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest żywotnym interesem tej społeczności w wymiarze strategicznym, co odpowiada zapisom krajowej Strategii Polityki Społecznej: „... **odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach**”.

II. Cele i działania Programu

Zakłada się, że realizacja programu ma poprawić warunki wykonywania zadań podmiotów zobowiązanych do realizacji działań na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, rozszerzyć grono partnerów i sojuszników, a poprzez okresowe gromadzenie i upublicznianie danych przyczynić się do lepszego dostrzegania potrzeb, adekwatne do nich planowanie finansowe i uwzględnianie problematyki rodziny w innych przyjmowanych regulacjach i rozwiązaniach.

Za główne cele Programu wspierania rodziny w Szczecinie uznaje się:

1. Poprawę warunków życia rodzin z dziećmi i warunków realizacji praw dziecka do rozwoju, wychowania w rodzinie, stabilnego środowiska wychowawczego, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku.

2. Wzmocnienie zdolności rodzin i jej członków do przewyższania pojawiających się trudności życia rodzinnego, poprzez uzyskanie profesjonalnego wsparcia.

3. Poprawę wsparcia rodziny w kryzysie i ograniczenie zapotrzebowania na usługi trwałej opieki zastępczej.

4. Podnoszenie kompetencji i jakości działań podmiotów wspierających rodzinę.

Trzy pierwsze cele odnoszą się bezpośrednio do rodzin, czwarty cel odnosi się do realizatorów działań i zadań na rzecz rodzin. Dwa pierwsze cele mają w większym stopniu znaczenie profilaktyczno- zapobiegawcze, zaś trzeci cel ma charakter naprawczo- interwencyjny.

Dla realizacji przyjętych powyżej celów głównych Programu przyjmuje się za szczególnie istotne zebrane poniżej działania, pogrupowane w 7 celów operacyjnych, określających kluczowe kierunki działań.

I Cel operacyjny			
Wspieranie rodziny poprzez działania na rzecz dzieci			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Przewidywane rezultaty
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Centrum Opieki nad Dzieckiem im. K. Maciejewicza w Szczecinie organizacje pozarządowe i instytucje kościelne	Liczba placówek wsparcia dziennego, z podziałem na formy organizacyjne placówek liczba miejsc liczba osób korzystających wysokość dotacji ze środków publicznych liczba nowo powstałych placówek na obszarze działalności Rejonowych Ośrodków Pomocy Rodzinie Północ, Zachód i Prawobrzeże	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i ich rodzin wsparcie podopiecznych placówek w występujących trudnościach szkolnych wyrównanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży psychoedukacja dzieci i rodziców, upowszechnienie wartości odpowiedzialności i troski o innych poprawa oferowanego wsparcia rodzinom z dziećmi w zakresie dostępności i rozwoju specjalistycznych usług na rzecz dziecka z rodziny doświadczającej trudności utworzenie nowych placówek wsparcia dziennego w rejonach Miasta wskazanych jako szczególnie istotne dla poprawy oferowanego wsparcia rodzinom z dziećmi

<p>Organizacja wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży, w tym z elementami profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, terapii wspomagającej rozwój dziecka z rodzin objętych pomocą MOPR i środowisk rodzicielstwa zastępczego</p>	<p>Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin</p> <p>Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie</p> <p>organizatorzy wypoczynku</p>	<p>Liczba dzieci korzystających z wypoczynku</p> <p>liczba rodzin korzystających ze wsparcia</p> <p>liczba turnusów</p> <p>liczba podmiotów, z którymi zawarto umowy</p>	<p>Rozwój zainteresowań poznawczych, sportowych i turystycznych</p> <p>nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie aktywnego i zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień</p> <p>rozpoznanie sytuacji dziecka krzywdzonego i wymagającego dodatkowego zainteresowania</p> <p>zapewnienie wypoczynku dzieciom z rodzin o niższym poziomie dochodów</p>
<p>Programy profilaktyczne, korekcyjne i terapeutyczne, grupy wsparcia realizowane dla dzieci i młodzieży poza placówkami wsparcia dziennego</p>	<p>Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie</p> <p>placówki oświatowe</p> <p>instytucje kultury</p> <p>kluby sportowe</p> <p>organizacje pozarządowe</p>	<p>Liczba zrealizowanych edycji i programów</p> <p>liczba uczestników</p> <p>liczba grup wsparcia</p> <p>wysokość dotacji ze środków publicznych</p>	<p>Udzielenie wsparcia osobom o szczególnych potrzebach np. dla dzieci z FAS, zaburzeniami więzi, dzieci z problemem uzależnień, dzieci jako ofiary przemocy, adekwatnie do rozpoznanych potrzeb</p>
<p>Zapewnianie opieki dzieciom do lat 3 dla osób godzących zatrudnienie z pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p>	<p>Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin</p> <p>Zespół Żłobków Miejskich</p> <p>podmioty prowadzące żłobki niepubliczne, kluby dziecięce i opiekunów dziennych.</p>	<p>Liczba miejsc opieki w żłobkach miejskich, żłobkach niepublicznych, klubach dziecięcych i u opiekunów dziennych</p> <p>liczba osób oczekujących na miejsce w żłobkach miejskich</p>	<p>Wzrost dostępności do różnych form opieki nad dzieckiem do lat 3, co pozwoli na godzenie życia zawodowego ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem</p>
<p>Wsparcie materialne dla rodziców na realizację opieki nad dzieckiem 0-3 lat w ramach świadczenia pieniężnego „Bon opiekuńczy”</p>	<p>Szczecińskie Centrum Świadczeń</p> <p>Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin</p>	<p>Liczba osób korzystających ze szczecińskiego bonu opiekuńczego</p> <p>liczba przyznanych świadczeń</p> <p>wartość wypłaconej pomocy</p> <p>rodzaje i liczba zrefundowanych form opieki</p>	<p>Poprawa dostępności do usług opieki żłobkowej dla dzieci 0-3. Rozwój alternatywnych wobec żłobków miejskich form opieki dla dzieci 0-3</p>
<p>II Cel operacyjny Podnoszenie kompetencji rodzicielskiej</p>			

Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Przewidywane rezultaty
Inicjowanie rozwiązań przygotowujących do roli rodziców, świadomego i planowanego rodzicielstwa i przeprowadzanie tego typu przedsięwzięć	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin placówki oświatowe placówki wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej organizacje pozarządowe	Liczba zrealizowanych edycji i programów, oraz innych wydarzeń liczba uczestników, z podziałem na kategorie osób objętych programami (np. uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, podopieczni placówek wsparcia rodziny, studenci) wysokość dotacji ze środków publicznych	Lepsze przygotowanie do pełnienia ról rodzinnych wyższa zdolność do pokonywania trudności bardziej partnerskie nastawienie do podziału obowiązków rodzicielskich wyższa odpowiedzialność za rozwój dziecka wyższa świadomość odpowiedzialności rodzicielskiej
Popularyzacja i upowszechnianie działań kształtujących kompetencje rodzicielskie typu Szkoła dla Rodziców	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin inne podmioty realizujące podobne programy	Liczba edycji liczba spotkań liczba godzin liczba uczestników liczba realizowanych programów i innych wydarzeń, w tym specjalnie dedykowanych dla grup z określonym typem problemów wysokość dotacji ze środków publicznych liczba organizatorów	Poznanie i wykształcenie sposobów i technik: wyznaczania granic i stawiania wymagań bez stosowania przemocy, umiejętności otwartego wyrażania uczuć, rozwiązywania sporów i konfliktów, stosowania wzmocnień pozytywnych i budowania samodzielności wzrost wiedzy z zakresu psychoedukacji rozwoju kreowanie postawy współpracy i współdziałania wzmocnienie postawy odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój dziecka
Promocja wartości i zasad wychowania bez przemocy	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie placówki wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej placówki oświatowe instytucje kultury kluby sportowe podmioty pozarządowe podmioty utrzymujące	Liczba wydarzeń, działań realizowanych w danym okresie liczba adresatów zidentyfikowane koszty realizacji ze środków publicznych	Upowszechnienie wiedzy o skutecznych oddziaływaniach oraz metodach i technikach postępowania z dziećmi, pozwalających czerpać satysfakcję z bycia rodzicem

	kontakt z rodzicami		
	media		
III Cel operacyjny Wyrównywanie szans w dostępie do dóbr i usług publicznych dla rodzin z dziećmi			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Przewidywane rezultaty
Upowszechnianie instrumentu kart rodzinnych – miejskiej i krajowej	Urząd Miasta Szczecin Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej inne gminy podmioty oferujące usługi, ulgi i rabaty w ramach kart	Liczba wydanych kart Dużej Rodziny oraz Szczecińskich Kart Rodzinnych liczba podmiotów oferujących ulgi dla posiadaczy Szczecińskiej Karty Rodzinnej dająca się zidentyfikować wartość udzielonych ulg i rabatów udzielonych posiadaczom Szczecińskiej Karty Rodzinnej	Ułatwiony dostęp do usług publicznych dla rodzin z dziećmi wspieranie rodzin wielodzietnych wzrost społecznej akceptacji dla rodzin wielodzietnych zwiększenie gotowości do posiadania dzieci zachęcenie rodzin do osiedlenia się i zamieszkania na terenie gminy miasta Szczecin
Rekomendacje dla uzyskania lokalu mieszkalnego z zasobów komunalnych. Tworzenie i upowszechnianie rozwiązań dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych przez rodziny z co najmniej 3 dzieci. Realizacja Programu „Dom Dużej Rodziny”	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Zakład Budownictwa i Lokali Komunalnych w Szczecinie Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Wydział Mieszkalnictwa i Regulacji Stanów Prawnych Urzędu Miasta Szczecin	Liczba wniosków rekomendowanych o preferencje w uzyskaniu lokalu mieszkalnego dla rodzin z dziećmi z zasobów Gminy liczba rodzin z dziećmi, które otrzymały mieszkanie z zasobów Gminy liczba rodzin objętych instrumentami Programu liczba lokali przekazanych bądź gruntownie wyremontowanych na potrzeby rodzin wielodzietnych	Poprawa warunków mieszkaniowych rodzin, w tym rodzin wielodzietnych, mających na utrzymaniu co najmniej 3 dzieci
Mieszkalnictwo chronione dla bezdomnych rodzin z dziećmi	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie organizacje pozarządowe oraz inne podmioty	Liczba mieszkań chronionych dla tej kategorii odbiorców liczba miejsc	Sprawowanie opieki rodzicielskiej przez osoby nieposiadające odpowiednich warunków mieszkaniowych

	prowadzące takie usługi	liczba korzystających koszt realizacji z budżetu Miasta	
IV Cel operacyjny Udzielanie wsparcia materialnego			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Przewidywane rezultaty
Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzaje świadczeń, ich liczba i wartość	Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin zmotywowanie do zmiany sytuacji, poprzez warunkowanie pomocy w ramach dostępnych rozwiązań prawnych
Udzielanie świadczeń z dodatkami: rodzinnym, opiekuńczym, alimentacyjnym, mieszkaniowym i energetycznym, w szczególności dla rodzin z dziećmi	Szczecińskie Centrum Świadczeń Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin	Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzaje świadczeń, ich liczba i wartość	Poprawa kondycji ekonomicznej rodzin z dziećmi, w szczególności wielodzietnych, z dzieckiem o specjalnych potrzebach z tytułu niepełnosprawności
Pomoc materialna dla dzieci i młodzieży na podstawie ustawy o systemie oświaty	Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin placówki oświatowe	Liczba uczniów korzystających ze stypendiów edukacyjnych i socjalnych liczba osób korzystających z ulg za odpłatne usługi opiekuńczo-edukacyjne wysokość nakładów na formy pomocy materialnej wysokość udzielonych ulg	Wyrównanie szans edukacyjnych, wsparcie potrzeb związanych z edukacją eliminacja „wykluczenia edukacyjnego”
Pomoc materialna w ramach Programu 500+	Szczecińskie Centrum Świadczeń Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin	Liczba rodzin korzystających liczba dzieci, na które przyznano świadczenia wartość przyznanych świadczeń	Możliwość lepszego zaspokojenia potrzeb rozwojowych dzieci wyższa gotowość do posiadania i wychowania dzieci w rodzinie
Pomoc materialna w postaci świadczenia rodzicielskiego dla rodziców korzystających	Szczecińskie Centrum Świadczeń Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Liczba osób korzystających ze świadczenia wartość przyznanej	Większa gotowość do rodzicielstwa mniejsze zapotrzebowanie na

z urlopu macierzyńskiego i nieuprawnionych do otrzymania urlopu		pomocy	usługi opieki żłobkowej dla dzieci 0-1
V Cel operacyjny			
Doradztwo, mediacje i terapie oraz inne usługi dla rodzin doświadczających trudności			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Przewidywane rezultaty
Świadczenie usług w zakresie doradztwa, mediacji i terapii dla rodzin z dziećmi	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin placówki oświatowe organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne	Liczba udzielonych porad i innych usług, z rozbiciem na kategorie np. diagnozy pedagogiczne i psychologiczne, porady prawne, mediacje rodzinne terapię z opisem rodzaju i grupy klientów (małżeństwo, partnerzy, osoba samotna)	Nabycie umiejętności zapobiegania eskalacji problemów i trudności nabycie umiejętności polubownego rozwiązywania sporów i konfliktów psychoedukacja rodziców ograniczenie liczby spraw do rozstrzygnięcia przez sądy rodzinne wzrost kompetencji w zakresie komunikacji uświadomienie toksycznych dla dziecka skutków konfliktów rodzinnych
Organizacja i inicjowanie grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin z dziećmi z określonym typem problemów	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie placówki oświatowe instytucje kultury kluby sportowe organizacje pozarządowe i instytucje kościelne	Liczba funkcjonujących grup wsparcia, z podziałem na rodzaje problemów, dla których funkcjonują grupy	Większa aktywność własna osób doświadczających trudności nabycie umiejętności dzielenia się satysfakcją z pokonanych trudności, wyrażania własnych uczuć, rozmawiania o problemach, dzielenie się doświadczeniami wzmocnienie woli i gotowości do otwartego podejścia do problemów i trudności
Punkty konsultacyjne dla osób z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Interdyscyplinarny Zespół	Liczba punktów rodzaje udzielanych porad i konsultacji liczba klientów korzystających z pomocy z podziałem na grupy problemowe	Nabycie umiejętności zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych wzrost wiedzy o mechanizmach uzależnienia zmotywowanie do podjęcia odpowiedniej terapii, abstynencji poprawa dostępności informacyjnej o

	ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie organizacje pozarządowe		uprawnieniach dla osób poszkodowanych uświadomienie konsekwencji zaniechań trafne kierowanie do właściwych instytucji i podmiotów na wczesnym etapie problemu poprawa dostępności do pomocy prawnej
Utworzenie miejsc czasowego pobytu w pieczy zastępczej dla dzieci z rodzin doświadczających krótkotrwałych trudności w zapewnieniu opieki i kierowanych na podstawie wniosku i zgody rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Centrum Opieki nad Dzieckiem Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin inne podmioty realizujące zadanie	Liczba rodzin korzystających z takiej formy wsparcia liczba dzieci objętych taką opieką średni czas pobytu dziecka w takiej formie pieczy	Wsparcie rodziny, poprzez możliwość czasowego zastąpienia w wypełnianiu funkcji, szczególnie w sytuacjach zdarzeń losowych bez procedury ograniczania władzy rodzicielskiej

VI Cel operacyjny
Ograniczanie kierowania dzieci do form pieczy zastępczej i reintegracja rodzin

Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Przewidywane rezultaty
Sukcesywne dostosowywanie asystentury rodzinnej do potrzeb rodzin z dziećmi	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin	Liczba rodzin objętych asystenturą, w tym na wniosek Sądu, w tym z rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej liczba asystentów rodziny liczba zawartych i zrealizowanych planów pomocy rodzinie, w tym w rodzinach objętych asystenturą, z podziałem na rodziny z których dzieci nie przebywały w pieczy zastępczej oraz rodziny z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej liczba dzieci kierowanych z rodziny naturalnej do	Spadek liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej ograniczenie czasu pobytu dzieci w pieczy zastępczej, szczególnie w formach interwencyjnych przyśpieszenie regulowania sytuacji prawnej dziecka objętego pieczą zastępczą monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej wzrost motywacji do sprostania obowiązkom rodziców utworzenie procedur i rozwiązań wspierających asystenturę zidentyfikowanie trudności i potrzeb asystentów rodziny

		<p>pieczy zastępczej, w tym z rodzin objętych asystenturą</p> <p>liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych po okresie pobytu w pieczy zastępczej, w tym pochodzących z rodzin objętych asystenturą</p> <p>koszt sprawowania asystentury</p> <p>uzyskane wsparcie finansowe na to zadanie</p> <p>liczba rodzin objętych wsparciem I asystenta</p> <p>liczba procedur i rozwiązań wspierających asystenturę</p> <p>liczba asystentów objętych wsparciem w zakresie zidentyfikowanych trudności i potrzeb</p> <p>liczba rodzin objętych pomocą rodzin wspierających, liczba rodzin wspierających</p>	<p>upowszechnienie rozwiązania rodzin wspierających</p>
<p>Praca socjalna, w tym pomoc w uzyskaniu utrzymania zatrudnienia oraz działania interwencji na rzecz rodzin z dziećmi w kryzysie</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie</p> <p>inne podmioty realizujące programy integracji społecznej i zawodowej, zapewniające schronienie i prowadzące aktywizację klientów w rozmaitych formach</p>	<p>Liczba kontraktów socjalnych</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających z programów łączących integrację zawodową i społeczną realizowanych na zlecenie MOPR, bądź w strukturze MOPR</p> <p>liczba osób, które powróciły na rynek pracy, w tym osób kontynuujących pracę</p> <p>liczba osób z dziećmi</p>	<p>Wsparcie rodzin z dziećmi, zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, w tym z ograniczeniem władzy rodzicielskiej</p> <p>zmotywowanie do ukończenia planów aktywizacji, w tym zawodowej</p> <p>przełamanie barier w możliwości poprawnego sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej</p> <p>poprawa sytuacji ekonomicznej rodziców, poprzez powrót na rynek</p>

		<p>korzystających z czasowych miejsc pobytu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w hostelu dla osób doznających przemocy, - w mieszkaniu chronionym, - w innej placówce dla rodziców z dziećmi, np. w schronisku dla osób bezdomnych, domu samotnej matki <p>liczba prowadzonych procedur Niebieska Karta dla rodzin z dziećmi, w tym liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, objętych planami pomocy rodzinie</p>	<p>pracy, w przypadku osób bezrobotnych, wspieranie i monitorowanie osób powracających na rynek pracy w celu utrzymania pracy zarobkowej</p>
<p>Współdziałanie i współpraca osób i podmiotów na rzecz rodziny w kryzysie</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie</p> <p>rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza</p> <p>placówki wsparcia dziennego</p> <p>kuratorzy sądowi, Policja</p> <p>placówki oświatowe</p> <p>Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>	<p>Liczba opracowanych procedur współdziałania</p> <p>liczba opracowanych i zrealizowanych planów pomocy rodzinie, w tym z problemem przemocy</p> <p>liczba powołanych grup roboczych dla takich rodzin</p> <p>liczba spotkań grup roboczych</p>	<p>Poprawa obiegu informacji lepsze wykorzystanie istniejących instrumentów pomocy</p> <p>większa skuteczność oddziaływania</p> <p>wyższy stopień przekonania o możliwości skutecznego działania o trwałym efekcie</p> <p>większa świadomość istniejących barier i kierunków zmian we współdziałaniu</p>
<p>Poprawa przepływu informacji i uzgodnień między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie</p> <p>osoby prowadzące rodzinne formy pieczy zastępczej</p> <p>osoby prowadzące placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego</p> <p>Centrum Opieki nad Dzieckiem</p> <p>przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny</p>	<p>liczba rodzin z dzieckiem w pieczy zastępczej, objętych współpracą podmiotu sprawującego pieczę i organizatora wsparcia rodziny</p> <p>liczba posiedzeń okresowych zespołów d.s. oceny sytuacji dziecka z udziałem asystenta rodziny i pracownika socjalnego</p>	<p>Większa skuteczność w realizacji planów pomocy dziecku i planu pomocy rodzinie</p> <p>skrócenie czasu pobytu w pieczy zastępczej</p> <p>zwiększenie liczby powrotów dzieci do rodzin</p> <p>zmniejszenie liczby dzieci w pieczy z nieuregulowaną sytuacją prawną-opiekuńczą</p>

	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin		
Tworzenie i realizacja programów dla powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie osoby prowadzące rodzinne formy pieczy zastępczej osoby prowadzące placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego Centrum Opieki nad Dzieckiem podmioty niepubliczne realizujące programy reintegracji rodzin	Liczba rodzin z dziećmi w pieczy zastępczej, objętych programem reintegracji	Zmniejszenie liczby dzieci w pieczy zastępczej skrócenie okresu pobytu w pieczy zastępczej
Budowa w strukturze MOPR wydzielonych zespołów d.s. asystentury rodzin i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Liczba pracowników w zespołach liczba osób objętych działaniami zespołów liczba i rodzaj zespołów	Wydzielenie odrębnych zasobów kadrowo-organizacyjnych, ukierunkowanych na pracę ze szczególnym typem adresata-klienta, poprawa skuteczności oddziaływania poprawa warunków pracy dla osób realizujących te zadania
VII Cel operacyjny Monitorowanie sytuacji rodzin z dziećmi, promocja i popularyzacja rozwiązań wspierających prawidłowe funkcjonowanie tych rodzin			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki monitoringu	Oczekiwane rezultaty
Sporządzanie raportów, diagnoz potrzeb i ocen dostępności	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie ośrodki badawcze i/lub naukowe, uczelnie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie	Liczba i rodzaj wytworzonych dokumentów i opracowań liczba rekomendacji dla działań na rzecz rodziny udział jednostek Miasta w ich opracowaniu	Diagnoza kondycji szczecińskich rodzin większa świadomość zagrożeń i potrzeb dostosowanie poziomu finansowania zadań do zidentyfikowanych potrzeb

Opracowanie i upowszechnianie informatorów drukowanych i elektronicznych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin organizacje pozarządowe	Liczba stron internetowych, informatorów papierowych i elektronicznych dedykowanych problematyce wsparcia rodziny ich rodzaje i potencjalne przeznaczenia dla poszczególnych kategorii odbiorców	Poprawa dostępu do informacji większa gotowość do korzystania z ofert pomocy i wsparcia adekwatne, w stosunku do potrzeb, kierowanie osób wymagających wsparcia
Szkolenia i konferencje	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	liczba konferencji i szkoleń dla podmiotów i osób działających na rzecz rodziny liczba i kategoria uczestników szkoleń i konferencji	Wzrost kwalifikacji, umiejętności i kompetencji m.in. w zakresie współpracy i współdziałania, w tym między sektorami i instytucjami wdrożenie nowych rozwiązań wzrost umiejętności identyfikacji trudności i barier
Honorowanie i popularyzowanie rozwiązań i praktyk przyjaznych rodzinie	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie organizacje pozarządowe	Liczba wydarzeń promocyjnych, w tym patronatów i mecenatów, a także przyznanych i otrzymanych nagród oraz wyróżnień	Wzrost świadomości ugruntowanie postaw i przekonań
Tworzenie map i zestawień informacyjnych o charakterze lokalnym – dzielnicowo-osiedlowych z danymi o rodzajach wsparcia i usług realizowanych w obszarze na rzecz rodziny	Rejonowe Ośrodki Pomocy Rodzinie instytucje i podmioty świadczące lokalnie wsparcie i usługi Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin, jako podmiot zlecający w imieniu Gminy, zadania podmiotom pozarządowym Rady Osiedli	Liczba i rodzaj opracowanych materiałów	Poprawa dostępności informacyjnej o realizowanych działaniach i usługach wizualizacja infrastruktury lokalnej z obszaru działań i wsparcia na rzecz rodziny zidentyfikowanie obszarów pozbawionych wsparcia

III. Finansowanie Programu

Program wspierania rodziny Gminy Miasta Szczecin na lata 2017-2019 finansowany będzie ze środków w budżecie gminy miasta Szczecin, przeznaczonych na finansowanie w poszczególnych latach zadań Programu, zarówno poprzez budżety jednostek organizacyjnych Miasta - realizatorów poszczególnych zadań, jak i poprzez udzielane

dotacje. Zakłada się finansowanie części zadań programu ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Potencjalnym źródłem finansowania są, możliwe do uzyskania w trybie konkursowym, dotacje na realizację krajowych programów wspierania rodziny. Znowelizowana ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dopuszcza możliwość dofinansowania kosztu realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny, także w przypadku zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego.

Zadania realizowane przez inne, niż finansowane z budżetu miasta, jednostki i podmioty będą mogły być wspierane własnymi środkami tych jednostek i odrębnie przez nie uzyskanymi z innych źródeł. Istotnym wsparciem dla rodzin będą ulgi i rabaty oferowane przez podmioty gospodarcze, które uczestniczą obecnie i dołączą w przyszłości do systemu kart rodzinnych.

Przyjęciu wojewódzkiego programu wspierania rodziny „Region dla Rodziny” i akceptacja dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego umożliwi korzystanie także ze środków przeznaczonych na wspieranie samorządów terytorialnych w działaniach na rzecz rodziny. Zadania na rzecz rodziny, finansowane będą także z budżetu państwa w ramach finansowania zadań zleconych (np. świadczenia rodzinne, opiekuńcze alimentacyjne i z programu 500+) oraz dofinansowania zadań własnych np. w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020” i Rządowego Programu „MALUCH”.

IV. Monitoring i ewaluacja Programu

Zakłada się prowadzenie monitoringu Programu, w oparciu o ujęte dla poszczególnych działań wskaźniki, w formie rocznego sprawozdania, przygotowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, na podstawie danych własnych i uzyskanych od innych realizatorów Programu. Sprawozdanie będzie opracowywane w sposób spójny z dokonywaną corocznie na podstawie art. 16a ustawy o pomocy społecznej oceną zasobów pomocy społecznej dla gminy miasta Szczecin. Pozwoli to na wykorzystywanie danych zbieranych do oceny zasobów oraz na ujęcie ewentualnych wniosków z realizacji Programu w formie rekomendacji do oceny. Wartości wskaźników w rocznych raportach określane będą według stanu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego, bądź narastająco za okres raportu. Roczne sprawozdania wykorzystywać też mogą inne opracowania, raporty, materiały i inne wskaźniki, o ile zawierać będą ważne dane i oceny odnoszące się do zakresu wspierania i sytuacji rodzin w Szczecinie w danym okresie sprawozdawczym. Zgodnie z art. 179 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Prezydent Miasta Szczecin składać będzie Radzie Miasta Szczecin roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiać potrzeby związane z realizacją zadań w terminie do 31 marca kolejnego roku.

V. Uwagi końcowe

Warunki realizacji Programu zależne są od okoliczności i działań o zasięgu ponad gminnym, wynikających z kształtu zapowiadanych i pożądaných zmian legislacyjnych, programów i inicjatyw zarówno wojewódzkich, jak i krajowych w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej i polityki prorodzinnej. Szczególnie istotnym okażą się możliwości pozyskiwania dodatkowych środków dla finansowania pożądaných inicjatyw na rzecz rodziny, które bądź wprost, bądź poprzez zasilanie budżetu gminy miasta Szczecin rozszerzą katalog i dostępność oferowanych usług na rzecz rodziny i wpłyną bezpośrednio na kondycję ekonomiczną i społeczną rodzin z dziećmi. W związku z powyższym zakłada

się możliwość wykorzystania dodatkowych instrumentów i działań w trakcie realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr XLVI/1356/14 Rady Miasta Szczecin z dnia 3 listopada 2014 r. przyjęty został do realizacji „Program wspierania rodziny Gminy Miasto Szczecin na lata 2014-2016”, którego okres obowiązywania upływa z dniem 31.12.2016 r. W związku z tym zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny 3 letni okres programowania.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie jako podmiot organizujący pracę z rodziną na terenie Gminy Miasto Szczecin przygotował wyżej wspomniany Program, stanowiący załącznik do projektu ustawy.

W Programie zostały wytyczone cele i działania zmierzające do wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny oraz zapobiegające alienacji rodziny.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015-2020, przyjętą uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XVI/384/16 z dnia 23 lutego 2016 r.